

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.), Česko: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia (Kartografie Praha, a. s.), psací potřeby, kalkulačka

Úvodní informace (než začneš pracovat): Uvědom si, že v atlase se nachází množství map různých měřítek a některé prvky jsou vyznačené na více mapách zároveň. Práce s atlasem je připravena tak, že je potřeba hledat na co **nejpodrobnějších** mapách (tzn. na mapách co **největšího** měřítko). Dále nezapomeň, že v atlase nenajdeš jen mapy, ale také spoustu doplňkových informací v **přílohách**. Hodně štěstí při řešení.

1

6 bodů

Napiš, které české památky UNESCO splňují všechna uvedená kritéria. Za každou chybně uvedenou památku se body odečítají.

- Geomorfologicky patří do subsystému Hercynská pohoří.
- Nachází se na území, které je odvodňováno do Severního moře.
- Nachází se na území obce, která zároveň plní funkci okresního města.
- Zeměpisná šířka dané památky je nižší než 50° severní šířky.
- Nachází se na území české církevní provincie.

2

6 bodů

Mapa Evropy před 50 lety vypadala odlišně. Některé dnešní státy bychom na tehdejší mapě Evropy nenašli. **Na základě uvedené charakteristiky napiš, o který současný stát se jedná a kterého státu byl součástí v roce 1970.**

Dnes se jedná se o převážně muslimský stát, který používá dva úřední jazyky (srbština, albánština). Díky současnému uspořádání nemá žádný přístup k moři.

Stát: .....

V roce 1970 byl součástí státu: .....

V současnosti v tomto státě silně převažuje import nad exportem. V roce 2015 měl stát nejnižší HDP v celé Evropě (zhruba 5 000 USD/obyv./rok). Část západní hranice tohoto státu tvoří řeka pramenící na Ukrajině.

Stát: .....

V roce 1970 byl součástí státu: .....

Jedná se o stát, který vstoupil do Evropské unie ve stejný rok jako Česko, ale na rozdíl od něj je již členem měnové unie (eurozóny). Vyrábí méně než 25 % energie v elektrárnách na fosilní paliva. Pro tento stát je typická početná národnostní menšina na jihu státu, která mluví uralským jazykem.

Stát: .....

V roce 1970 byl součástí státu: .....

3

9 bodů

a. Australská strojírenská společnost potřebuje přepravit své výrobky do Evropy.

6 bodů

Na základě kritérií trasy popiš trasu nákladu včetně zastávek

- První část trasy povede z Austrálie do Japonska. Firma se rozhodla použít námořní dopravu z jediného australského přístavu, který má roční obrat více než 300 mil. tun. Náklad bude směřovat do významného japonského přístavu, v němž je zároveň i letecký uzel s více než 30 mil. odbavených cestujících ročně.
- Z tohoto města využije společnost leteckou přepravu na nejsevernější severoamerické letiště s více než 30 mil. odbavených cestujících ročně.
- Odtud vyrazí pozemní dopravou po dálnici (hlavní dálkovou silnicí) po západním pobřeží Spojených států amerických na jih do cílového města, které má 1–5 mil. obyvatel a přístav světového významu. Toto město se nachází ve státě Kalifornie.

S pomocí atlasu zapiš průběh trasy nákladu. Vždy napiš typ dopravy a název místa (města), kde proběhne překládka zboží.

b. Rozhodni, zda jsou tvrzení o dopravě v Česku pravdivá (zakroužkuj ANO), či nepravdivá (zakroužkuj NE). Nepravdivá tvrzení oprav.

3 body

Krajské město Plzeňského kraje má dálniční spojení s krajským městem Moravskoslezského kraje.

ANO × NE

Oprava:

Občané Česka mohou při cestování pro vstup do Německa využít hraniční přechod Dolní Dvořiště na silnici E55.

ANO × NE

Oprava:

V Česku v roce 2011 žilo méně obyvatel, než kolik osob ve stejný rok přepravilo pražské letiště Ruzyně (nyní letiště Václava Havla).

ANO × NE

Oprava:

4

9 bodů

Z hlediska národnostního složení dělíme státy na jednonárodnostní a mnohonárodnostní. Jednonárodnostní státy se vyznačují velmi vysokým podílem pouze jedné národnosti (např. nad 90 % z celkového počtu obyvatel tvoří jedna národnost). Naopak u mnohonárodnostních států je typické zastoupení více národů v jednom státě, a tedy podíl nejpočetnějšího národa na celkovém počtu obyvatel dosahuje relativně nízkých hodnot.

a. Tabulka uvádí vybrané státy světa a počet obyvatel nejpočetnějšího národa v daném státě. Například v případě Česka by to byli Češi, v případě Slovenska Slováci apod.

6 bodů

Do třetího sloupce uveďte podíl nejpočetnějšího národa daného státu na celkovém počtu obyvatel. Na základě tohoto údaje rozhodněte, zda se jedná o jednonárodnostní, nebo mnohonárodnostní stát, a napište tento údaj do posledního sloupce tabulky.

stát	počet obyvatel nejpočetnějšího národa	podíl nejpočetnějšího národa na celkovém počtu obyvatel (v %)	typ státu (jednonárodnostní × mnohonárodnostní)
Polsko	37 405 334		
Rusko	109 666 326		
Egypt	87 602 526		
Senegal	5 171 046		

- b. Česko patří mezi jednonárodnostní státy, protože podíl Čechů (včetně moravské a slezské národnosti) je více než 95 % (nebereme v úvahu kategorii „neuvedeno“ z posledního sčítání obyvatel). Národnostní zastoupení se však mezi kraji značně liší. **K uvedeným národnostem v Česku napiš název kraje, v němž tvoří daná národnost největší podíl (v procentech) na celkovém počtu obyvatel daného kraje.**

3 body

Polská národnost:

Německá národnost:

Slovenská národnost:

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

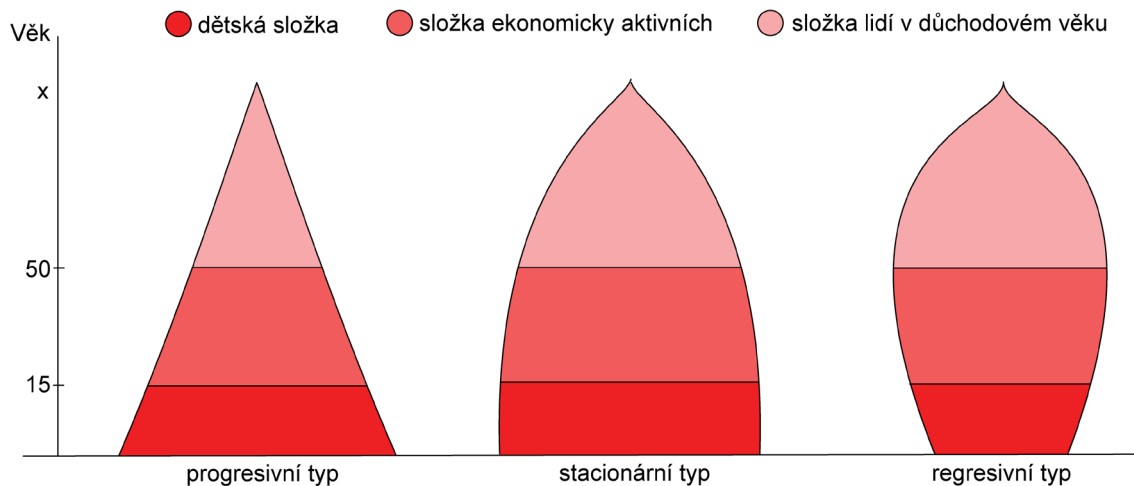
Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, kalkulačka

1

7 bodů

Věková pyramida je graf, který znázorňuje počet obyvatel v jednotlivých věkových skupinách (nejčastěji v jednoletých nebo pětiletých věkových skupinách). Rozlišujeme tři základní typy věkových pyramid: progresivní, stacionární a regresivní. Jejich přibližný tvar s ohledem na tři základní věkové skupiny obyvatel znázorňuje následující schéma.

Zdroj: cs.wikipedia.org/wiki/Věková_pyramida

- a. V rámečku jsou uvedeny státy, se kterými budeme v této úloze pracovat. Na webové adrese populationpyramid.net najdeš věkové pyramidy všech států světa, tedy i států z rámečku. **K uvedeným typům pyramid přiřaď státy z rámečku.** Každý stát může být pouze u jednoho typu věkové pyramidy.

4 body

Česko – Francie – Haiti – Island – Pákistán

Ukrajina – Spojené státy americké – Venezuela

Progresivní typ:

Stacionární typ:

Regresivní typ:

b. Na základě popisu demografických specifík doplň, o který typ věkové pyramidy se jedná. 3 body

Státy mající tento typ věkové pyramidy se vyznačují vyšší hrubou mírou porodnosti než úmrtnosti. Naděje na dožití je nízká (zpravidla do 70 let), v posledních letech se však zvyšuje.

Řešení:

Státy mající tento typ věkové pyramidy se v posledních několika letech vyznačují intenzivním stárnutím populace, což výrazně zvyšuje náklady na financování důchodů. Naděje na dožití je v těchto státech nejvyšší ze všech. Například vyspělé státy mající tento typ věkové pyramidy se vyznačují nadějí dožití zpravidla vyšší než 80 let, avšak v méně vyspělých státech mající tento typ věkové pyramidy činí naděje dožití „jen“ 70–80 let.

Řešení:

2

15 bodů

a. Článek pojednává o březnových povodních na jednom ze souostroví v Tichém oceánu. Doplň pojmy z rámečku do volných polí textu. Nezapomeň pojmy správně skloňovat. Ne všechny pojmy z rámečku použiješ. 9 bodů

sesuv půdy – zemětřesení – řeka – nasycený – evakuovaný – sucho
elektřiny – meteorologický – srážky – vyšší – moře – nižší
sopečná činnost – hydrologický – sopka – litosférické desky – tsunami

Přírodní rizika na souostroví v Tichém oceánu

Stát Havaj je od počátku týdne vystaven přívalovým deštům, které v úterý rozvodnily několik ..... Na mnoha místech hrozí ..... a velké množství obyvatel opustilo své domovy. V úterý večer už voda přetékala přes hráz ..... Kaupakalua. Půda na Havaji byla zcela ..... už od začátku tohoto týdne a podle předpovědi další ..... spadnou ke konci týdne. Největšímu náporu vody je momentálně vystavena přehrada Kaupakalua, která se nachází na ostrově Maui, a hrozí její selhání.

Podle úředníků na Maui zatím přehrada neutrpěla strukturální poškození, ale i přesto bylo velké množství obyvatel ..... V přehradě Kaupakalua se momentálně nachází 260 milionů litrů vody. Zbývajícím obyvatelům žijícím v blízkosti říčních toků a přehrady bylo doporučeno, aby se dočasně odebrali do ..... poloh.

Divoká voda poškodila několik mostů včetně desítky domů. Záchranáři a hasiči museli několik obyvatel vyprostit ze zatopených domů. Podle starosty okres Maui utrpěl největší škody a zasáhly ho bezprecedentní záplavy.

Škody zatím nebyly vyčísleny, ale od středy probíhá znovuotevření některých silnic. Záplavy po celou dobu provází i občasné výpadky ....., které byly hlášeny u více než tisícovky domácností. Pro další dny ..... služba vydala i varování před sesuvy půdy.

Zdroj: slunecno.cz (upraveno)

- b. Jedny z faktorů, které ovlivňují výskyt povodní nebo jejich dopady, jsou člověkem způsobené zásahy v krajině. **K následujícím zásahům člověka do krajiny uveď, zda zvyšují riziko povodní nebo jejich dopady (napiš ZVYŠUJE), nebo zda snižují riziko výskytu povodní nebo jejich dopadů (napiš SNIŽUJE).** Za chybné odpovědi se body odečítají. 2 body

Narovnání vodních toků v krajině:

Odlesňování krajiny:

Stavba protipovodňových opatření:

Stavba rozsáhlých asfaltových parkovacích ploch:

- c. Jednou z možností, jak zmírnit dopady povodní a zároveň i snížit riziko sucha, je stavba vodních nádrží. V posledních letech se v Česku uvažuje o výstavbě několika přehradních nádrží, z nichž jednou by mělo být vodní nádrž Strážiště (okr. Plzeň sever). Přesnou polohu plánované vodní nádrže najdeš na této adrese: 1 bod
<https://mapy.cz/s/casojupogo>

Z jakého důvodu se uvažuje o stavbě tohoto vodního díla? **Označ nejpřesnější tvrzení.**

- a) O stavbě tohoto díla se uvažuje z důvodu velmi řídkého osídlení celé oblasti a převahy lesů a luk v zamýšlené zaplavené oblasti.
- b) O stavbě tohoto díla se uvažuje i přes velký počet měst v dané oblasti, protože tvar reliéfu v údolí řeky Střely nahrává jednoduché výstavbě hráze.
- c) O stavbě tohoto díla se uvažuje z důvodu velkého množství polí určených k pěstování brambor v zaplavené oblasti. Pěstování této plodiny v sledované oblasti však není významné.
- d) O stavbě tohoto díla se uvažuje z důvodu velké vodnatosti řeky Střely a Berounky, které budou napájet toto vodní dílo.

- d. Předchozí úloha se zaměřila na výhody výstavby vodní nádrže Strážiště. Nyní se zaměříme na nevýhody výstavby v této oblasti. **Označ všechny okolnosti, které jsou Nevýhodou stavby vodního díla Strážiště v této oblasti.** Znovu pracuj s webovou mapou na mapy.cz a jejími vrstvami. Za chybné odpovědi se body odečítají 3 body
- a) rovinný reliéf oblasti
  - b) velké množství rekreačních objektů v této oblasti (chaty, chalupy, dětské tábory)
  - c) velké množství lesních ploch v oblasti a jejich případné pokácení
  - d) národní kulturní památka zámek Střela
  - e) složitá doprava materiálu na stavbu hráze z důvodu horší infrastruktury v této oblasti
  - f) velké množství potenciálně zlikvidovaných sídel s počtem obyvatel vyšším než 5 000

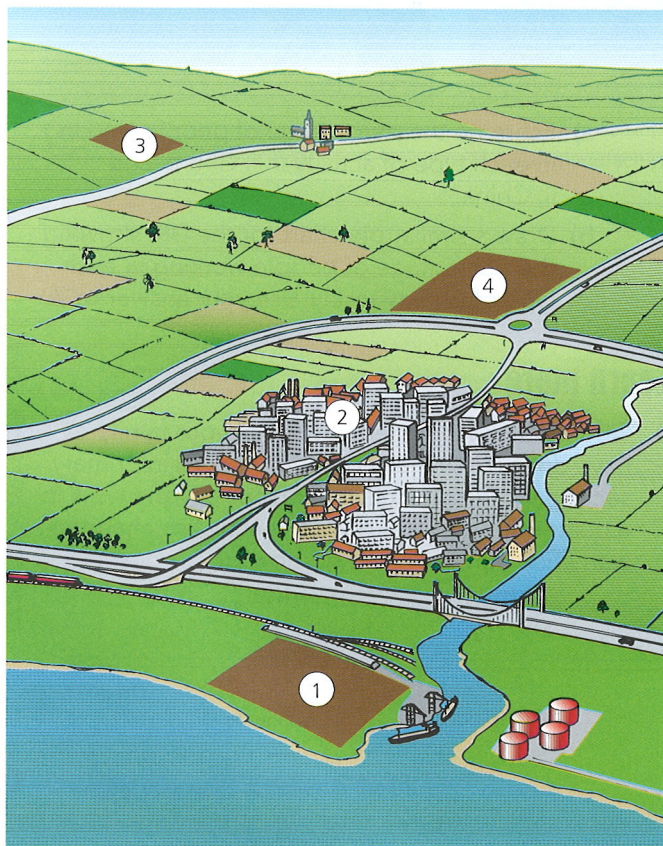

3

8 bodů

Na obrázku je znázorněno jedno přístavní město v západoevropském vyspělém státě. K číslům 1–4 na obrázku přiřaď z rámečku hospodářské činnosti. Do třetího sloupce tabulky zdůvodni jejich umístění (například si polož otázku typu: Proč by měl být podnik právě na tomto místě? Jaké pro podnik plynou výhody z umístění na daném místě?). Na umístění podniků má vliv celá řada faktorů, ty však zdůvodni umístění podniku na schématu pouze jednou větou!

- cukrovar (továrna na výrobu cukru)
- plantáž s banány
- sklad průmyslového zboží
- pekařství
- ocelářské hutě

Zdroj: Geography for Common Entrance (2019)

číslo	hospodářská činnost	zdůvodnění
1		
2		
3		
4		

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Vážení soutěžící,

vzhledem k pokračujícím mimořádným opatřením bude v letošním školním roce probíhat praktická část celostátního kola netradičním způsobem. Na následujících stránkách naleznete zadání problémové úlohy, na jejíž zpracování budete mít dané delší časové období (cca 14 dní). Zpracovanou úlohu odevzdáte nejpozději 22. dubna 2021 do 23:59 v prostředí IS MUNI v textové podobě **ve formátu PDF**. Následně budete dne 23. dubna 2021 prezentovat výstupy své úlohy před odbornou komisí (prezentace proběhne online).

Pečlivě si prostudujte níže uvedené zadání i další přiložené soubory v IS MUNI (pravidla pro psaní praktické části a organizační pokyny pro celostátní kolo).

Těšíme se na vaše úlohy i prezentace.

Hodně štěstí při zpracovávání!

Organizační tým Zeměpisné olympiády

1. část: Písemná podoba práce na téma:

20 bodů

Analýza a hodnocení vybraného problému obce mého bydliště

V území obce vašeho obvyklého bydliště vyhledejte a pojmenujte jeden konkrétní geografický problém. Pod pojmem geografický problém rozumíme jakoukoli obtíž (nesnáz, potíže), se kterou se obec ve svém katastrálním území potýká, je pro ni aktuální, ale má dlouhodobé trvání (v horizontu alespoň tří let). Tento problém může mít jak přírodní, tak socioekonomický charakter. Jako příklady přírodních problémů je možné uvést např. povodně, sesuvy půdy, zemětřesení, tsunami, problémy socioekonomického charakteru mohou být např. s dopravou, cestovním ruchem, osídlením, demografickou strukturou, pohybem obyvatelstva (vybrané problémy jsou pouze ilustrativní a nejedná se o kompletní výčet možností, kterými se můžete zabývat).

Vámi vybraný problém stručně charakterizujete a vysvětlíte důvody jeho výběru. K problému je třeba nastudovat potřebnou literaturu (viz povinné zdroje) a zasadit jej do širších souvislostí v čase a prostoru (např. jak dlouho se s tímto problémem společnost potýká a zda se daný problém řeší i jinde v Česku, Evropě či ve světě). Taková zjištění je třeba doložit konkrétními daty či podklady (statistická data, vlastní měření či pozorování, vlastní fotografie lokality či jevu apod.). Zároveň zjistíte, zda je vámi vybraný problém již nějakým způsobem řešen (např. vedením obce, konkrétní institucí, spolkem), můžete s problémem konkrétní instituce či aktéry v území konfrontovat.

Následně navrhnete vlastní řešení vybraného problému, v rámci kterého uvedete konkrétní kroky, které by bylo potřeba pro vyřešení podniknout. Můžete upřesnit, kdo konkrétně by se měl problémem zabývat (pokud se tak již neděje), jaký by měl být postup, jaká by byla finanční náročnost, jaká pozitiva či negativa by mohlo přinést vámi navržené řešení apod.

Pro analýzu problému je vhodné využívat co nejširší spektrum zdrojů dat. Samozřejmě je možné využívat odbornou literaturu či internetové zdroje, jako např.: ČÚZK (www.cuzk.cz),

ČHMÚ (www.chmi.cz), ČGS (www.geology.cz), ČSÚ (www.czso.cz), webové stránky obcí, mapové servery (např. geoportal.gov.cz) a další. V některých případech doporučujeme vyhledávání odborných článků i v rámci časopiseckých databází (např. veřejně dostupná databáze Google Scholar na adrese scholar.google.com, nebo archiv Geografických rozhledů na adrese www.geograficke-rozhledy.cz/archiv)

Výstupem vaší analýzy a hodnocení vybraného problému bude textový dokument, který bude mít předepsanou strukturu. Informace pro formální úpravu, rozsah či další podrobnosti naleznete v samostatném souboru "*pravidla pro psaní praktické části*". V textu se snažte vystihnout podstatu problému, uvést nejdůležitější informace a vámi navržené řešení podpořit argumenty. Především se pak držte stanoveného rozsahu (jeho překročení může vést ke ztrátě bodů). Text pište v českém jazyce.

Tato část bude zahrnovat minimálně jeden originální vizuální výstup (například graf, diagram, mapa, tabulka). Originální výstup je myšlen v tom smyslu, že výstup sami vytvoříte na základě vámi získaných dat (např. měření v terénu, dohledání v informačních zdrojích). V žádném případě se nemůže jednat o plně převzatou tabulku či graf (tabulka nebo graf musí být minimálně doplněny o nové údaje, nebo je možno kombinovat více zdrojů informací do jednoho vizuálního výstupu). Zároveň je však možnost např. vytvořit vlastnoruční mapu a vložit do práce její scan. Do povinného počtu originálních vizuálních výstupů se **nezapočítávají fotografie** (tyto vizuálie mohou být součástí práce, musí však mít vztah k textu).

2. část: Prezentace výstupů

10 bodů

V průběhu druhého dne celostátního kola, tj. v pátek 23. dubna 2021, budou probíhat online prezentace vašich prací. Budou vytvořeny dvě komise (zvláště pro soutěžní kategorie C a D), které budou hodnotit vaši práci. Každý soutěžící obdrží v dostatečném předstihu podrobnosti ohledně připojení do online prostředí (prezentace budou probíhat v prostředí MS Teams, které je propojené s IS MUNI).

Pro prezentace bude v soutěžní den stanoven časový rozpis, tj. každý soutěžící bude mít předem určený čas, ve který bude mít vystoupení. Zároveň je důležité, aby byli všichni soutěžící připojeni po celou dobu prezentací, tj. aby sledovali prezentace i ostatních kolegů. Budou totiž mít možnost prezentace ostatních také hodnotit.

V rámci prezentace tedy představíte vámi zpracovávaný problém, tj. z textové části vyberete nejpodstatnější informace, které přednesete komisi.

Délka vystoupení bude **maximálně 7 minut**. Dodržení času je opravdu velmi důležité, v případě nedodržení časového limitu vám bude prezentace ukončena bez možnosti jejího dokončení.

Není zadán konkrétní formát prezentace, tj. je možné využít libovolný prezentační program (PowerPoint, Prezi), počet snímků není omezen, doporučuje se však maximálně 10. Text i samotná prezentace bude v českém jazyce.

Důležité je, že prezentace budou probíhat živě, není tedy možné zaslat např. předtočené video či předem namluvenou prezentaci. Po každé prezentaci bude cca 3 minuty prostor pro dotazy, tzn. členové komise se budou soutěžícího doptávat na různé detaily k řešené práci.

Prezentace bude obsahovat tyto povinné prvky: jméno a příjmení, název školy, soutěžní kategorii, název prezentace (řešeného problému).

Odkaz na on-line MS Teams, v níž proběhnou prezentace, vám bude zaslán nejpozději den před prezentací.

Závěrečná doporučení pro prezentace:

Vyzkoušejte si časování a dobu prezentace předem.

Nepoužívejte v prezentaci nadměrné množství textu.

Neopakujte (nečtěte) celou textovou část, vyberte pouze nejpodstatnější a nejzajímavější fakta a výstupy. Komise bude číst a hodnotit i celou vaši práci, proto není potřeba při prezentaci zabíhat do detailů.

Prezentaci doporučujeme doplnit o vámi vytvořené vizuální prvky z textové práce.

Během prezentace se pokuste být v klidném prostředí a snažte se eliminovat případné rušivé zvuky v pozadí.

Během prezentace je povinné mít zapnuté kamery a proto prosíme, aby si účastníci zajistili dostatečně kvalitní webové připojení.

PRAVIDLA PRO PSANÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI CELOSTÁTNÍHO KOLA 23. ROČNÍKU ZEMĚPISNÉ OLYMPIÁDY ŠK. ROKU 2020/2021 (TEXTOVÁ ČÁST)

FORMÁLNÍ STRÁNKA PRÁCE

Rozsah práce:

kategorie C: 6–8 normostran textu, tj. 10 800–14 400 znaků včetně mezer (všechny strany, včetně titulní)

kategorie D: 7–9 normostran textu, tj. 12 600–16 200 znaků včetně mezer (všechny strany, včetně titulní)

- stránky musí být číslovány (v zápatí uprostřed)
- první stránkou je titulní strana, kde však číslo není viditelné

Titulní stránka obsahuje:

- název školy
- název práce formou jasného a stručného pojmenování problému v dané obci
- jméno autora
- školní rok
- soutěžní kategorii

Práce obsahuje:

- **Úvod.** Tato část obsahuje uvedení do problematiky, pojmenování vybraného problému, naznačenou strukturu práce; Úvod by měl odpovídat na tyto otázky, přičemž není povinností odpovědět na všechny uvedené: Jak se mnou vybraný problém jmenuje? Proč jsem si tento problém vybral/a? Jaký význam má tento problém pro budoucí směřování obce? Jaké části bude mít má práce?
- **Dosavadní stav poznání:** Tato část rozpracovává vybraný problém a detailně ho popisuje podle toho, co už o něm napsali jiní autoři. Autor by měla formulovat obecná východiska a zasadit vybraný problém do časového a prostorového rámce. Tato část by měla uvádět informace z autorem dohledaných zdrojů, navzájem je srovnávat, konfrontovat a kriticky hodnotit. Tato část práce

by měla obsahovat odpovědi na tyto otázky, přičemž není třeba odpovědět na všechny uvedené: „Kdo“ (v jakých zdrojích) se píše o mnou vybraném problému? Jakých výsledků o mnou vybraném problému dosáhli jiní autoři? Jakým způsobem tento problém popisují nebo charakterizují jiní autoři? Jaký má tento problém vymezení, případně dělení?

- **Metodika.** Popisuje a zdůvodňuje postup při realizaci výzkumu. Metodika by měla odpovídat na tyto otázky, přičemž není povinností odpovědět na všechny uvedené: Jak jsem při realizaci vlastního výzkumu postupoval? Jaká byla posloupnost jednotlivých kroků? Proč jsem zvolil právě tento postup zjišťování dat a ne jiný? Jak jsem získaná data zpracovával?
- **Výsledky.** Tato část seznamuje čtenáře s výsledky výzkumu. Autor se snaží jasně a přehledně prezentovat zjištěná data a vhodně je interpretovat (zdůvodňovat). Tato kapitola by měla odpovídat na tyto otázky, přičemž není povinností odpovědět na všechny uvedené: Jaká data jsem našel a co tyto data znamenají pro dopady nebo řešení daného problému? Proč jsem našel zrovna tato data a ne jiná? Potýkají se podle dostupných dat s tímto problémem i v jiných obcích?
- **Závěr.** Shrnuje veškeré poznatky a reaguje na teoretické předpoklady. Tato kapitola by měla odpovídat na tyto otázky, přičemž není povinností odpovědět na všechny uvedené: Jak se daný problém v obci projevuje? Jaké má tento problém možné (možná) řešení? Jaké jsou výhody a nevýhody těchto řešení? Jakým způsobem se liší mé výsledky od výsledků jiných autorů uvedených v kapitole Dosavadní stav poznání?
- **Zdroje.** Uvádí výčet všech použitých zdrojů (viz část Vzory bibliografických citací v seznamu literatury). Soutěžící kategorie C musí použít minimálně tři zdroje; soutěžící kategorie D musí použít minimálně 5 zdrojů, přičemž minimálně jeden musí být cizojazyčný (mimo slovenský jazyk).

Úprava textu:

- font a velikost písma textu: Times New Roman, 12
- font a velikost písma nadpisů kapitol a podkapitol: Arial – 12 – 16 (zpravidla se používají max. tři úrovně nadpisu)
- řádkování 1,5
- zarovnání do bloku
- text je strukturován do kapitol (obsahově, argumentačně)
- názvy kapitol se číslují
- pod názvem kapitoly či podkapitoly se doporučuje vynechat řádek, po ukončení kapitoly se doporučuje vynechat dva řádky

Při použití zkratk je nezbytné nejdříve uvést plné znění a za ně do závorky zkratku – např. Zeměpisná olympiáda (ZO) – a v následném textu je již možné uvádět pouze zkratky. V případě většího množství zkratk je vhodné sestavit jejich vlastní seznam a umístit ho za obsah a seznam tabulek, grafů, atd.

Technická poznámka – po jednohláskové předložce stejně jako mezi číslicemi se doporučuje používat pevnou mezeru př. **k nim; v čase; 1 000**; vyvarujete se pak toho, že budete mít tato krátká slova osamocená na koncích řádků. U složených slov používáme spojovník (např. teoreticko-metodologický), jinde pak dlouhou pomlku.

Je nezbytné vyvarovat se hrubých pravopisných chyb či překlepů, které mohou snížit hodnocení práce. Pozor na stylistickou stránku práce. Nedoporučuje se používat velmi dlouhá souvětí.

Úprava obrázků, tabulek a grafů (viz Příklady tabulky, grafu a obrázku):

- všechny tabulky, obrázky (např. fotografie, grafy, diagramy, schémata atp.), mapy mají název a musí být číslovány nad daným vizuálním prvkem (např. Tabulka 1: Přirozený přírůstek obyvatel obce Horní Dolní, Obrázek 2: Graf vývoje míry nezaměstnanosti v Brně v letech 2010–2020).
- všechny tyto prvky práce by měly být propojené s textem a musí na ně v textu být odkazováno (např. Obrázek 1 znázorňuje intenzitu dopravy v různých místech obce; Obrázek 2 ukazuje dnes již nevyužitý průmyslový podnik).
- u všech převzatých tabulek, grafů, atd. se uvádí zdroj (pramen). Rovněž v případě převzatých údajů použitých v tabulce či grafu se uvádí zdroj (např. Zdroj: (czso.cz)
- vysvětlivky k tabulkám uvádějte do poznámky pod tabulkou

Odkazy v textu a metody citování:

Uvádění odkazů v textu a následné bibliografické citace v seznamu literatury popisuje citační norma ČSN ISO 690 (<https://sites.google.com/site/novaiso690/home>). Níže uvedená pravidla z této normy vychází.

Obecně platí, že není třeba citovat obecně platné poznatky a všeobecně známé informace spadající do širokého rámce všeobecného vzdělání.

Při zpracování práce používejte tzv. harvardský systém:

- v případě doslovného opisu musí být tento opis uveden v uvozovkách a za ní zařazen odkaz na pramen (příjmení autora a rok publikace) včetně strany, odkud byla citace převzata (například: **Hampl 1996, s. 13** tvrdí, že „vědecké poznání směřuje k vytváření teoretických systémů“; nebo: **Setkáváme se i s názorem (Hampl 1996, s. 13), že teorii „můžeme chápat i jako protipól empirického“**)
- v případě odkazu na obecnou myšlenku nebo parafráze cizí myšlenky převzaté z jiného díla se uvádí pramen (jméno – datum). Například: **Jedním z významných jevů současného cestovního ruchu v Česku je stále narůstající vedoucí úloha hlavního města Prahy (Blažek 1996)**
- pokud práci nelze citovat uvedením příjmení autora, uvádí se zkrácený název práce a rok jejího vydání (např. **Statistická ročenka České republiky 2005**)
- další variantou je velice častá citace internetových zdrojů: **„V 15. století představoval maurské panství na Pyrenejském poloostrově už jen malý emirát Granada“ (ceskatelevize.cz). – do textu uvádíme pouze název webu!**

VZORY BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ V SEZNAMU LITERATURY

- existuje několik variant, jak psát bibliografický záznam, důležité je zapsat všechny záznamy dle jedné normy

citace článku z odborného časopisu:

Tvůrce. Název článku. Název časopisu. Vedlejší názvy. Místo: nakladatel, rok, číslování, strany. ISSN.

TOMEŠ, Jiří. Specifická nezaměstnanost v České republice v regionálním srovnání. *Geografie – Sborník ČGS*, Praha: ČGS, 1996, 101(4), 278-229. ISSN 1212-0014

nebo

Tvůrce. (rok): Název článku. Název časopisu, ročník, číslo, strany

NOVOTNÝ, J. (2018): Strukturální proměny Afriky. *Geografické rozhledy*, 27, č. 3, s. 4–7

citace knihy:

Tvůrce, rok. Název publikace. Vedlejší názvy. Vydání. Další tvůrce. Místo: nakladatel. Počet stran. Edice, číslo edice. ISBN.

HAMPL, Martin, GARDAVSKÝ, Václav, KÜHNEL, Karel, 1987. Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Praha: Univerzita Karlova, 236 s.

nebo

Tvůrce. (rok): Název knihy. Nakladatel, Místo, strany

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2011): *Teorie regionálního rozvoje*. Karolinum, Praha, 309 s.

citace internetového zdroje:

Česká televize. Pyrenejský poloostrov. [online]. [cit. 26. 2. 2017]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/tema/668756-pyrenejsky-poloostrov>

Invia. Ifa Villas Bavaro. [online]. [cit. 26. 2. 2017]. Dostupné z: <https://hotel.invia.cz/dominikanska-republika/punta-cana/ifa-villas-bavaro-beach-resort/tour-1005123/?id=94740630>

Pokud z internetu čerpáte obecné informace nebo data (tzn. necitujete doslova), je též třeba do seznamu internetových zdrojů uvést všechny internetové stránky, které jste použili:

Administrativní registr ekonomických subjektů: <http://www.info.mfcr.cz/ares/ares.html.cz>

Bisnode: <http://www.bisnode.cz/>

Celní správa České republiky: <http://www.celnisprava.cz/>

Česká televize: <http://www.ceskatelevize.cz/>

Český statistický úřad: <http://www.czso.cz/>

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že je nutné na konci práce uvést na samostatné stránce kapitulu „Seznam použité literatury“ a na samostatné stránce kapitulu „Seznam internetových zdrojů“

V seznamu literatury na konci práce musí být abecedně seřazeny (podle příjmení autorů) všechny v práci citované prameny řazené dále podle let. Bibliografické citace se liší podle toho, zda jde o článek v časopise, kapitolu v editované knize či monografii viz „**Vzory bibliografických citací v seznamu literatury**“. Uvádí-li se více prací od jednoho autora, řadí se postupně podle roku vydání (od nejmladších po nejstarší). Jde-li o práce jednoho autora vydané v jednom roce, řadí se abecedně podle prvního slova názvu práce a u roku se označí písmeny a, b, c, atd. (např. Jeleček 1996a). Jde-li o práci autorského kolektivu, řadí se podle prvního autora za jeho samostatné práce. Statistické a různorodé informační prameny, které není možné zařadit do seznamu literatury, se uvedou ve zvláštní sekci za seznamem literatury.

VYBRANÉ CHYBY, NA KTERÉ SI DÁVAT POZOR

- Pokud je na konci věty zkratka s tečkou, jako např. „atd.“, další tečka se již nepíše
- Mezi slovem před závorkou a začátkem závorky je mezera, zatímco mezi závorkou a slovem uvnitř závorky mezera není.
- Mezi koncem závorky a následující čárkou, středníkem či tečkou se mezera nedělá.
- Nadpis kapitoly nebo podkapitoly se uvádí bez tečky.
- Sedm procent se píše 7 % a sedmiprocentní 7% (v prvním případě s mezerou a v druhém bez mezery).
- Viz se píše bez tečky (není to zkratka).
- Data se píší s mezerami (1. 7. 2021).

PŘÍKLAD TABULKY, GRAFU A OBRÁZKU

Tab. 1: Základní statistiky cestovního ruchu vybraných zemí Evropy (2012)

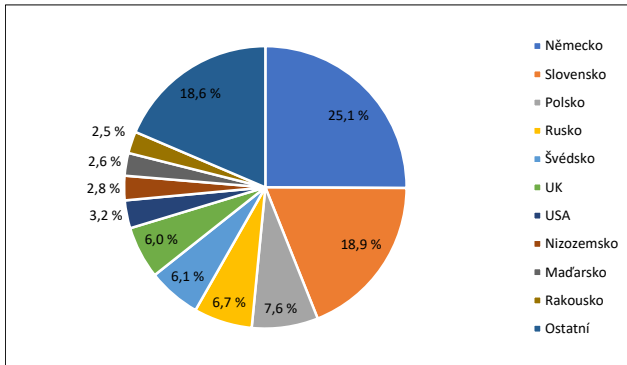
země	počet příjezdů (tis.)	podíl v Evropě (%)	příjem (mld. \$)
Dánsko	8 068	1,51	6,57
Rakousko	24 151	4,52	18,89
Arménie	843	0,16	0,49
Maďarsko	10 453	1,96	5,58
Lotyšsko	1 435	0,27	0,75
Nizozemsko	12 205	2,28	13,74

zdroj: UNWTO, Tourism Highlights (2014)

pozn.: vybrané země reprezentují zkoumané regiony Evropy

Graf 1: Vývoz českého piva dle zemí v roce 2012

zdroj: Šámal a kol. (2013)

Obr. 1: Pláže v Punta Cana (Dominikánská republika)

zdroj: chytrezajezdy.cz